

of creative industries (art, advertising and publishing centers, television) and united territorial communities. It should be supported by a holistic audience development strategy created by professionals in collaboration with all relevant stakeholders (including tourism stakeholders). Cooperation with the tourism sector, which is an important sales channel and a source of potential visitors to museums and other historical and cultural institutions, can greatly contribute to their economic growth.

According to the results of the study, it was noted that in Europe there is a standard technology for the use of the former defence structures for tourism. It is possible to group some main directions of such activity, consistently covering processes, starting from restoration of castles to their arrangement by establishments of infrastructural character.

Keywords: castle tourism, cultural (cognitive) tourism, European countries, organization of defence structures use.

Надійшла 28.10.2020 р.

УДК 911.3

DOI:<https://doi.org/10.25128/2519-4577.20.1.13>

Ірина КОВАЛЬЧУК

ОЦІНКА СТАНУ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ І ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОЇ ГАЛУЗІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розкрито важливість туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери, яка сприяє не лише зростанню зайнятості населення і фінансових надходжень до місцевих бюджетів, а й розвитку суміжних галузей господарського комплексу. Проведено аналіз динаміки туристичних потоків в Україну і Львівську область. Згідно з ним, у державі спостерігається динамічний розвиток в'їзного туризму, відносно стабільний розвиток виїзного туризму і стабільна динаміка внутрішніх потоків. Виявлено, що Львівська область, як один з найбільш перспективних туристичних регіонів країни, відзначається значним рівнем розвитку туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої галузі та має всі передумови для розвитку сфери туризму. Перш за все треба відзначити наявний природно-ресурсний потенціал і сприятливу екологічну ситуацію у Карпатській, Розтоцькій і Подільській частинах регіону. Також варто додати сюди багату історико-культурну спадщину області. Відображено територіальну структуру розміщення готелів і колективних засобів розміщення у Львівській області. Встановлено, зокрема, що найбільше їх розташовано у Пустомитівському, Дрогобицькому та Сколівському районах. Досліджено вартість перебування приїжджених у готелях і колективних засобах розміщення. Охарактеризовано літні дитячі заклади оздоровлення і відпочинку у Львівській області. Встановлено, зокрема, що сьогодні у регіоні нараховується 144 заклади (128 таборів з денним перебуванням, 12 позаміських відпочинкових закладів і 4 наметових містечка). Виділено ключові проблеми та намічено перспективи розвитку туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери регіону.

Ключові слова: туристично-рекреаційна сфера, лікувально-оздоровча сфера, туристичні потоки, приїжджжі, історико-культурна спадщина, бальнеологічні курорти.

Постановка науково-практичної проблеми. Дослідження туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої галузі Львівської області спрямоване, в першу чергу, на оцінку її сучасного стану та функціонування. Його основна мета – це відображення галузі як однієї з найбільш пріоритетних напрямів розвитку економіки Львівщини. Дане дослідження також дозволяє зробити припущення, що значний природно-ресурсний потенціал, сприятлива екологічна ситуація (зокрема, в Карпатській, Розтоцькій, Подільській частинах області), велика кількість історико-культурних пам'яток та наявна туристично-рекреаційна інфраструктура виступають основними причинами того, чому туристи відвідують регіон.

Актуальність і новизна дослідження. На сьогодні туристично-рекреаційна і лікувально-оздоровча сфера загалом і Львівської області зокрема є однією з провідних, високоприбуткових та найбільш динамічних галузей

економіки. Її головна особливість – сприяння підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, залученню населення до пізнання природної та історико-культурної спадщини, формуванню екологічної свідомості та ін. Для розвитку туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої галузі Львівщина володіє всіма необхідними ресурсами, зокрема, сприятливими природно-кліматичними умовами, значним потенціалом природних, історико-культурних туристично-рекреаційних ресурсів та ін. Тому у статті досліджено важливість туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої галузі Львівської області з головним акцентом на виділенні її ключових проблем і перспектив розвитку.

Зв'язок теми статті з важливими науково-практичними завданнями. Туристично-рекреаційна і лікувально-оздоровча сфера Львівської області характеризується значним потенціалом (мінеральні води, лікувальні грязі

та кліматичні умови) і має всі шанси стати дієвим чинником соціально-економічного розвитку регіону. Тому вивчення даної сфери Львівщини необхідне не лише при проведенні аналізу туристичних потоків в область, а й при виділенні головних проблем і шляхів їх вирішення.

Аналіз останніх публікацій за темою дослідження. Розвиток туристично-рекреаційної та лікувально-оздоровчої сфери загалом [10] і Львівської області зокрема представлений у наукових працях багатьох вітчизняних вчених. Бордун О.Ю. і Мальська М.П. здійснили гео-соціо-економічну характеристику медичного туризму міста Львова (2018 р.). Зінько Ю.В. досліджував туристична інфраструктуру Карпатського регіону загалом (2013 р.). Назарук М.М. провів аналіз природних умов та ресурсів Львівської області (2018 р.), в тому числі у контексті рекреаційного природокористування. Любіцева О. О. досліджувала географію туризму України в цілому (2012 р.). Закордонні дослідження зазвичай розглядають оздоровчий туризм у контексті виїзду за кордон [8] (на противагу будь-яким видам внутрішнього туризму) з метою отримання швидших і/або якісніших медичних послуг. Типовим прикладом таких досліджень є *Medical tourism: treatment, therapy & tourism* [8].

Виклад основного матеріалу. Світовий досвід підтверджує важливу роль туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої діяльності у формуванні валового внутрішнього продукту [11]. Розвинена туристично-рекреаційна сфера суттєво збільшує надходження до місцевих бюджетів, сприяє зростанню зайнятості населення і розвитку суміжних галузей господарського комплексу [4].

Україна – одна з багатьох країн Європи, яка володіє сприятливими для розвитку туризму й інших галузей господарства природно-кліматичними умовами, має значний потенціал соціально-економічних, працересурсних, історико-культурних і туристично-рекреаційних ресурсів [9].

Аналіз туристичних потоків в Україні протягом останніх 10 років (без врахування 2014 року) [5] свідчить про динамічний розвиток в'їзного туризму (12,6%), відносно стабільний розвиток виїзного туризму (3,8%) і стабільну динаміку внутрішніх потоків (2,7%). Цей факт вказує на підвищення рівня конкурентоздатності України на міжнародному туристичному ринку [7].

Однак внаслідок захоплення Криму Російською Федерацією та її участі у військових діях у Донецькій та Луганській областях, почи-

наючи з кінця 2013 р. відбулося суттєве скорочення кількості іноземних туристів, які прибували в Україну. У 2014 р. їх кількість зменшилася на 69,6% [7]. Соціально-політична нестабільність, зумовлена насамперед військовою агресією РФ, призвела до скорочення обсягів туристичних потоків і тим самим негативно позначилися на економічних показниках навіть тих областей, які знаходяться поза межами зони військових дій [11].

У 2015 р. в Україні спостерігалася негативна динаміка міжнародного туризму. Враховуючи напруження відносин між Україною і Російською Федерацією, на сьогодні спостерігається дуже повільне відновлення туристичних потоків. У зв'язку з цим, Україна досі залишається країною з високим ступенем ризику фінансування туристичної сфери [2].

Варто зазначити, що анексія Криму Росією призвела до втрати Україною великого туристичного ресурсу як для внутрішнього, так і для в'їзного туризму. Результатом цього також стало переорієнтування внутрішніх туристичних потоків у Карпатський регіон, в тому числі у Львівську область.

Прикарпаття – один з найбільш перспективних туристичних регіонів країни, який відіграє важливу роль на українському туристичному ринку [1].

Туристично-рекреаційна та лікувально-оздоровча сфера Львівської області вважається одним із найпріоритетніших напрямів розвитку економіки регіону, що знайшло відображення в її Стратегії розвитку [7].

Львівська область характеризується чіткими геопросторовими відмінностями у забезпеченні рекреаційними ресурсами. За цим показником, район Волинської височини (Сокальський район) належить до нерівномірно-забезпеченої території, Опільсько-Розтоцький район (західна частина Львівщини вздовж кордону з Польщею (Розточчя) і підвищене плато Опілля вздовж р. Дністер до кордону з Тернопільською областю) та Малополіська низовина (Бродівський, Буський, Радехівський райони) – до помірно-забезпеченої, Передкарпаття (передгір'я Карпат) – до забезпеченої і Зовнішні Карпати (Верхньо-Дністерські низькогірні хребти та Сколівські Бескиди) – до високо-забезпеченої [3].

Наявні кліматичні, лісові та водні ресурси, джерела мінеральних вод і різноманітні природні ландшафти характеризують регіон як найсприятливіший для розвитку туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери [6].

Природні ресурси, зокрема, кліматичні

умови Львівської області, відіграють важливу роль в її розвитку.

Клімат регіону формується під впливом циркуляції атлантичних, континентальних та арктичних повітряних мас і циклонної та антициклонної активності атмосфери [6]. Більше половини року тут панує переміщення повітряних мас, яке супроводжується значною хмарністю та опадами.

Один з природних факторів формування клімату Львівщини – рельєф із переважанням височин і передгір'їв. Улітку переважає гірсько-долинна циркуляція повітря, а взимку та навесні – фєни і схилові вітри, тривалість яких буває кілька діб [6].

Орографічні особливості території Львівської області також зумовлюють нерівномірний розподіл сонячної радіації, відмінні в температурному режимі повітря і ґрунту, мінливу хмарність, інтенсивність опадів, тривалість існування снігового покриву.

Середня величина сумарної радіації у регіоні становить 92,4 ккал. см⁻². Проте в його гірській частині вона не піднімається вище 60%, що зумовлено тривалою хмарністю [6]. Незважаючи на очевидно тісний взаємозв'язок вибору місця відпочинку (тип, місце призначення та тривалість) та кліматичних та погодних умов, в опублікованій тематичній літературі немає єдиної думки щодо його характеру.

Радіаційні та циркуляційні фактори і рельєф регіону формують помірно-континентальний клімат [3]. Тут переважає неспекотне літо, м'яка зима і тепла осінь. Режим зволоження є надлишковим, а періодично – достатнім. Зауважимо, що в останнє десятиліття спостерігається підвищення температури повітря як взимку, так і влітку, чергування бездошових періодів з періодами випадання зливових опадів.

Кількість опадів залежить від абсолютної висоти місцевості, переважаючих вітрів та експозиції схилів. Річна кількість опадів коливається від 844 до 1673 мм., при цьому середня їх кількість складає 841 – 960 мм [3]. Найбільше опадів припадає на теплий період року (квітень-жовтень).

Відносна вологість повітря упродовж теплої періоду року коливається від 75 до 82%. Максимальна кількість днів з туманом за рік становить 119 днів, а за теплий період (квітень-вересень) – 91 день [1].

Режим формування та існування снігового покриву має свої особливості. У гірській місцевості сніг випадає, в основному, наприкінці вересня, а на рівнинній території – у листопаді. Танення снігового покриву розпочи-

нається в березні [2].

Тривалість існування снігового покриву на рівнинній території області сягає 100-110 днів, а в гірській місцевості – не менше 130 днів. Висота снігового покриву становить 30-80 см, а глибина промерзання ґрунту – 33-45 см. Стрімкі перепади температури в зимовий період року призводять до надмірного нагромадження снігу на кронах дерев, що спричиняє часті сніголами [9].

У зв'язку з глобальними і регіональними змінами клімату, в останні роки простежується зростання середніх та максимальних температур літа і зими, скорочення тривалості періоду з постійним сніговим покривом, чергування періодів тривалої засухи з періодами випадання зливових опадів, буревіїв. Ці обставини негативно впливають на сільське і лісове господарство, туристично-рекреаційний потенціал області [11].

Варто зазначити, що у межах Сколівського і Турківського районів області виділяють три геоморфологічні райони: Середньовисотні хребти Сколівських Бескидів, Верхньодністерські низькогірні та низькогірні хребти Стрийсько-Сянської верховини [3].

Сколівський район займає Середньовисотні хребти Сколівських Бескидів (від 1000 до 1200 м. над р. м.). Тільки його північна частина розташована у зоні низькогірного рельєфу крайових хребтів (600-800 м.) [3].

Значна частина Турківського району відноситься до Верхньодністерських низькогірних хребтів з широкими повздовжніми терасованими долинами [6]. Крайній південь Сколівського і Турківського районів знаходяться у межах Верховинського середньогірного Вододільного хребта. Головна особливість цієї території – значні перевищення хребта над прилеглими долинами [3]. Рельєф сприятливий для його використання в різних галузях туризму.

Кліматичні умови і ландшафти Львівщини сприяють розвитку літнього і зимового відпочинку, туризму та оздоровлення. Недаремно одним із найбільш ефективних напрямів господарського освоєння території регіону вважається лікувально-оздоровчий туризм.

Серед областей України Львівщина займає чільне місце за можливостями розвитку бальнеологічних курортів. Вини знаходяться поблизу родовищ бальнеологічних ресурсів. Це зумовлено тим, що мінеральні води є непридатними до транспортування на великі відстані, бо відбувається значна втрата їхніх лікувальних властивостей. На території області нараховується сім бальнеологічних курортів, зок-

рема, м. Трускавець, м. Моршин, смт. Східниця, смт. Великий Любінь, смт. Немирів, смт. Шкло, с. Розлуч, які знаходяться у північно-західній і південно-західній частинах регіону. Саме завдяки їм і сформувалася лікувально-оздоровча база Львівщини, у тому числі санаторії, пансіонати, будинки відпочину та інша курортна інфраструктура [7].

Трускавець – один з найбільших європейських бальнеологічних центрів, українські Карлові Вари, Кисловодськ і Боржомі. Перші лазні та житлові приміщення для туристів були споруджені тут ще у 1827 р. На 1836 р. Припадає інтенсивна забудова Трускавця. У 1892 р. було споруджено приміщення для інгаляцій системи Вашмута, завдяки чому курорт став прирівнюватися до таких європейських оздоровниць, як Бад-Райхенгалль і Вісбаден. Почалося масове будівництво готелів, вілл і пансіонатів. У 1912 р. був збудований залізничний вокзал, у результаті чого місто отримало зв'язок як зі Львовом, так і з Віднем, Краковом, Познанню, Прагою, Варшавою і Берліном. Таким чином, Трускавець перетворився на один з найбільших бальнеологічних курортів, який сьогодні може прийняти до 350 тисяч туристів [2].

Східниця як курорт була відкрита аж у 1956–1973 рр. вченим і дослідником Омеляном Стоцьким, який виявив тут великі запаси мінеральної води "Нафтуса". 9 січня 1976 р. Східниця була визнана Всесоюзним курортом, а в 2005 р. – стала "Всеукраїнським курортом імені Омеляна Стоцького" [2].

На сьогодні тут налічується 38 джерел і 17 свердловин з різним хімічним складом мінеральної води. Для туристів доступним є води з 10 джерел і трьох свердловин. У межах курорту є мінеральні води "Нафтуса" чотирьох типів: слабомінералізована "Нафтуса" з підвищеним вмістом органічних речовин (сечогінною дією), з вираженою жовчогінною дією, слабомінералізована заліста, хлоридно-натрієва. Також є джерело з мінеральною водою типу "Боржомі" та гліцеринове джерело [2].

Бальнеологічний курорт Моршин вважається другою курортною столицею Львівщини. Його становлення розпочалося з видобутку ропи та випарювання з неї солі власниками Моршина – шляхтичами Браніцькими, які отримали від королівської канцелярії дозвіл на відкриття соляних шахт. Було викопано п'ять шахтних колодязів для видобутку ропи, з якої шляхом виварювання отримували сіль. Однак таке заняття не мало успіху, оскільки моршинська сіль була гіркою і непридатною для вживання через мірабіліт (глауберова сіль), який був у її

складі. Лише через століття Глауберові вдалося добути мірабіліт, який у Моршині добували хімічним способом. Вже в XIX ст. моршинські соляні джерела використовувалися при лікуванні захворювань органів травлення [2].

У 1930-х рр. в Моршині були збудовані водолікарня, грязелікарня, інгаляторій та бювет мінеральних вод — "грибок" (є символом міста). Сьогодні Моршин добре відомий як в Україні, так і за її межами. Сюди приїжджають туристи з багатьох країн й усіх регіонів України з метою оздоровлення і відпочинку.

Великий Любінь – один із найстаріших в Європі бальнеологічний і кардіологічний курорт. Першу досить примітивну водолікарню на сірководневих джерелах тут було збудовано ще в XVI ст., а перші санаторії, пансіонати, готелі та приміщення для лікування мінеральними ваннами і торф'яними полоїдами – наприкінці XVIII ст. Варто зазначити, що на території курорту ще досі знаходиться один із найдавніших не лише в Україні, але й у Європі санаторій – "Любінь Великий" (йому вже 237 років). Для лікування різноманітних захворювань крім сірчаних вод, наприкінці XVIII ст. також почали використовувати торф'яні грязі [2].

На курорті лікувальний сезон тривав з травня по вересень. За цей період тут оздоровлювалися і відпочивали близько півтори тисячі осіб. Сюди приїжджали заможні верстви населення, в основному, з Польщі, Австрії, Німеччини, тому що путівки коштували надто дорого для місцевого населення. Двічі сюди приїжджав австрійський цісар Франц-Йосип I (лікував ревматизм) і брат королеви Англії Лорд Кембриджський.

Курорти-сусіди Немирів та Шкло знаходяться на території Національного природно-біосферного заповідника "Розточчя". Немирів вважається одним з найстаріших бальнеологічних курортів України. Він був збудований у 1814 р. графом Іларіоном Мошинським і складався спочатку лише з одного будинку з банями і дерев'яними ваннами. Однак в наступні роки курорт вже активно був розбудований. Ще віддавна Немирів славився своїми унікальними сірководневими ваннами і джерелом питної води "Анна" типу "Миргородська". Однак сьогодні через нестачу фінансування курорт практично призупинив роботу.

Бальнеологічний і грязевий курорт Шкло багатий на сірководневу сульфатно-кальцієву воду, яку використовують для купелів, та гідрокарбонатно-натрієво-кальцієву – для пиття. Детальний опис мінеральних вод Шкла подано в подорожніх нотатках німецького вченого

Ульріха фон Вердума, які були зроблені ним протягом 1670-1672 рр. під час подорожі в "Землю руську" (через Польщу). Курорт багатий унікальним поєднанням природних лікувальних факторів: слабомінералізованої води "Нафтуса-Шкло" з власного питного джерела, сірководневих ванн (були описані ще в 16 ст. лікарями Англії, Італії і Німеччини) і торфянисто-мінеральних лікувальних грязей [2].

Бальнеологічний курорт Розлуч вперше згадується у 1511 р. під назвою "Борисова Воля". Завдяки спорудженню залізниці на початку ХХ ст. до Розлуча почали курсувати перші туристичні поїзди. Після Першої світової війни тут популярним став лижний спорт і неподалік було відкрито першу лижну трасу Сянки-Пікуй [2].

У 1937 р. у Розлучі функціонувало 13 пансіонатів на 400 місць, гірська база військово-спортивного табору, юнацький табір і почали з'являтися приватні вілли (деякі з них збереглися до нашого часу). Під час Другої світової війни відпочинкова інфраструктура була майже зруйнована. Більше того, Розлуч опи-

нився у прикордонній зоні, тому як курорт був приречений.

На сьогодні Розлуч починає повертати собі колишню славу. Зокрема, тут розвиваються готельно-ресторанна галузь, зелений туризм (купання у штучному озері з чистою протічною водою, збирання грибів і ягід, організація гірських походів) та ін. В селі також є три джерела мінеральної води – "Поташівка" (природна содова вода), "Нафтуса" та "Залізна вода".

Варто зазначити, що Львівська область характеризується особливими геологічними умовами, які сприяли утворенню унікальних за своїми лікувальними властивостями мінеральних вод. Бальнеологічні курорти регіону відзначаються великими запасами мінеральних вод. В області поширеними є сульфідні, залізисті, содові, високомінералізовані розсоли типу "Нафтуса" (м. Трускавець, смт. Східниця, смт. Шкло, с. Розлуч), хлоридно-натрієві (м. Моршин) та інші багатоконпонентні лікувальні мінеральні води (смт. Немирів). Тут також є торф'яні пелоїди, які активно використовуються лише у смт. Великий Любін (Табл. 1) [9].

Таблиця 1

Ресурси бальнеологічних курортів Львівської області

Назва курорту	Тип мінеральних вод/пелоїдів
м. Трускавець	Нафтуса
	Сульфатно-хлоридно натрієва
	Сульфатно-хлоридно магнієво-натрієві розсоли зі специфічними компонентами
м. Моршин	Сульфатно-хлоридно магнієво-натрієві розсоли (джерело №1)
	Слабомінералізовані (джерело №4)
	Хлоридно-натрієві сульфатні розсоли (джерело №6)
смт. Східниця	Нафтуса
	Різнотипні
смт. Шкло	Нафтуса (колодязь №1)
	Сірководнева
смт. Великий Любін	Сірководнева
	Сірководнева ("Адольф")
	Торфові пелоїди
	Сірководнева
смт. Немирів	Хлоридно-натрієва (джерело "Анна")
	Сірководнева
с. Розлуч	Нафтуса №1
	Нафтуса №2
	Содова
	Залізиста

Укладено за [2].

Хоч природні умови бальнеологічних курортів Львівщини подібні між собою, однак вони мають ряд відмін. Свт. Східниця, м. Трускавець, м. Моршин і с. Розлуч розташовані у низькогір'ї Українських Карпат, смт. Шкло та смт. Немирів – у Розточчі, а смт. Великий Любін – на Опіллі [9]. Така особливість розташування бальнеологічних курортів зумовлена різноманітністю геологічних, геоморфологічних і гідрогеологічних умов, в яких

формувався бальнеологічні ресурси [4]. Тому і можливості для лікування та відпочинку в кожному з цих регіонів дещо відрізняються.

Бальнеологічні курорти регіону відрізняються між собою за статусом, площею, кількістю населення, рівнем розвитку курортного комплексу та іншими параметрами (Табл. 2) [4]. Цей факт пояснює наявність типових та індивідуальних проблем і загроз, які позначаються на розвитку курортів області.

Основні характеристики бальнеологічних курортів Львівської області

Назва курорту	Площа, кв. км.	Клімат	Водойми	К-сть постійного населення, осіб	Щільність населення, ос./кв. км.	К-сть санаторіїв, од.
м. Трускавець	8,0	теплий, помірно-вологий	Річка Солониця	20174	3588,1	26
м. Моршин	2,0	помірно континентальний	Річка Бережниця	4278	2896,5	12
смт. Східниця	6,9		Річка Східничанка	2244	327,1	6
смт. Шкло	4,56		Річка Шкло	5987	1263	1
смт. Великий Любін	5,38		Річка Верещиця	4598	854,6	1
смт. Немирів	1,74		Річки: Смердех, Чернавка, Блех; Магерівське озеро	1989	1143	2
с. Розлуч	2,2	помірно-холодний	Річка Ясениця	1251	57,64	0

Дані: Головне управління статистики у Львівській області [5].

Важлива особливість природних умов курортів Львівської області – наявність унікальних природних об'єктів, які позитивно впливають на розвиток цих курортів. У межах бальнеологічних курортів регіону нараховується 32 об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення, з яких 22 – джерела мінеральних вод [9]. На сьогодні у повному обсязі використовується лише 11 джерел, а решта повільно занепадає (через відсутність догляду за ними). На території курортів Львівщини частково розташовані національний природний парк “Сколівські Бескиди” та ще 3 об'єкти ПЗФ місцевого значення, зокрема, ландшафтні заказники “Моршинський” і “Розлуч” та заповідне урочище “Немирів” [1].

Вагому роль у розвитку туризму та рекреації регіону відіграє багата історико-культурна спадщина [11]. На території Львівської області розташовано 886 пам'яток археології (14 національного значення), 3822 пам'ятки історії (7 національного значення), 3431 пам'ятка архітектури та містобудування (794 національного значення), 302 пам'ятки монументального мистецтва (1 національного значення). Сприятливим чинником виступає наявність туристично-рекреаційної інфраструктури. Більшість туристичних операторів і фірм Львівщини розташовані в обласному центрі – м. Львові, а також у м. Дрогобичі, м. Трускавці, м. Славську, Стрийському районі, м. Жовкві та інших населених пунктах області [1].

У 2017 р. у Львівській області нараховувалося 277 готелів та інших закладів, придатних для розміщення туристів і рекреантів. Одноразова місткість цих закладів складала 18,3 тис. місць, а номерний фонд – 9,0 тис.

номерів [5].

Аналізуючи геопросторовий аспект розташування готелів та аналогічних засобів розміщення населення у Львівській області, треба відзначити, що у Миколаївському районі вони взагалі відсутні. Найменше готелів та аналогічних засобів нараховується у таких районах області як Буський (56 од.), Золочівський (56 од.), Радехівський (58 од.), Старосамбірський (72 од.), Самбірський (19 од.) і Жидачівський (116 од.), оскільки райони не є великими осередками промислового виробництва чи сфери послуг, туристичними та рекреаційними центрами. Тут немає якихось унікальних пам'яток культури, які б могли привабити туристів. Головним проблемним моментом цих районів є безробіття, адже значна частина населення виїхала на заробітки за кордон (зокрема, в Італію, Португалію, Росію, Польщу).

Найбільша кількість готелів та аналогічних засобів розміщення є у Сколівському (1124 од.), Дрогобицькому (5396 од.) та Пустомитівському (7694 од.) районах Львівщини. Такий розподіл регіонів можна пояснити наступними особливостями:

1) розвиток туристичної сфери (гірськолижний туризм – гірськолижні центри у м.Сколе (спорткомплекс “Тисовець”), смт.Славське, с. Волосянка, с. Плав'є; водний туризм – щорічні змагання на р. Опір, рафтинг на р. Опір і на р. Стрий);

2) достатній рівень інфраструктурного забезпечення (стратегічні загальнодержавні і європейські транспортні комунікації – автодорога Київ – Чоп і Мукачеве – Львів, залізниця Київ-Чоп, південна гілка нафтопроводу “Дружба”);

3) наявність регіонального метрополій-

ного центру міжобласного значення – міста Львова, який є національно-культурним осередком і транспортним вузлом регіону. Місто також вважається культурною столицею країни з найбільшою кількістю архітектурних пам'яток;

4) найвищий в області потенціал рекреа-

ційних ресурсів;

5) наявність двох найбільших бальнеологічних курортів області – Трускавця і Східниці, які відомі своїми кришталевим чистим карпатським повітрям, атрактивними природними ландшафтами та лікувальними властивостями мінеральних вод (рис. 1).

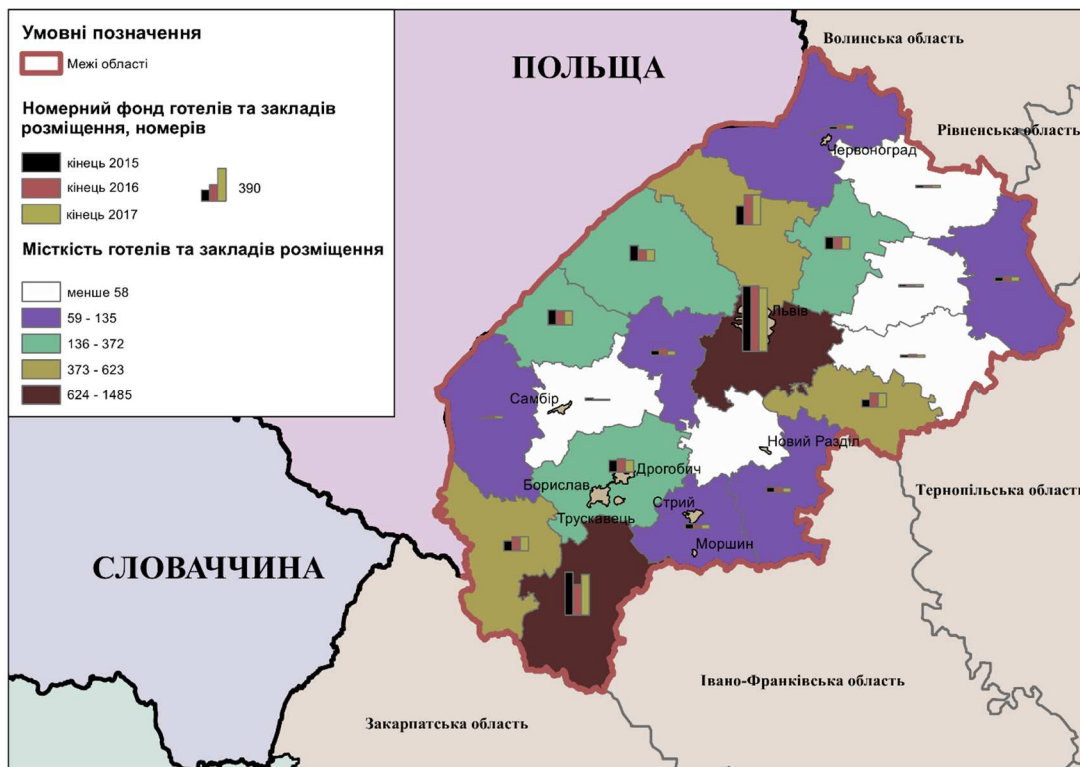

Рис. 1. Готелі та інші заклади розміщення туристів у Львівській області у 2017 р.

Впродовж 2017 р. послугами колективних засобів розміщення скористалося 987,9 тис. ос., зокрема, готелями та аналогічними засобами розміщення – 871,4 тис. ос, санаторіями, пансіонатами, базами відпочинку – 116,5 тис. ос. [5].

Максимальна кількість приїжджих зафіксована у санаторіях, пансіонатах, базах відпочинку Дрогобицького району (76887 ос.). Це можна пояснити, найперше, розташуванням на території району двох бальнеологічних курортів – Трускавця (вважається найбільшим за площею в області) і Східниці. Треба відзначити, що у межах Трускавця нараховується 25 джерел мінеральної води "Нафтуса" (найбільш відомими вважаються лише 3 джерела), а іноземних туристів щорічно сюди приїжджає близько 900 тис. Що стосується Східниці, то тут налічується 38 джерел "Нафтусі" і 17 бурових свердловин, а більше 25 джерел залишаються ще не розвіданими. Мінеральні води курортів використовуються при лікуванні захворювань нирок, печінки, жовчовивідних шляхів, органів ендокринної системи, порушення обміну речовин і т. д.

У 2017 році у Стрийському районі зафіксована дещо менша кількість приїжджих – 29659 ос. Головною причиною цього знову ж таки є наявність бальнеологічного курорту – Моршина. Курорт вважається одним з найбільш популярних на Прикарпатті. Визначними місцями Моршина є не лише джерела мінеральних вод (розсоли №1, 4 і 6), зокрема Джерело Божої матері, а й самі центральний і старий бювети, їх архітектурні аспекти, паркова площа біля Мармурового палацу та вольєри з оленями. Неподалік від Моршина (приміська зона), у селі Баня Лисовицька розміщена скрипкова майстерня Putsentelas violin studio, а із мальовничого смт Вигода (40 км від Моршина) курсує «Карпатський трамвай» - вузькоколіїний залізничний маршрут, що пролягає мальовничими куточками Прикарпаття.

Що стосується решти районів Львівщини, то там спостерігається незначна кількість приїжджих, що зумовлено, головним чином, відсутністю бальнеологічних закладів через нестачу природних лікувальних ресурсів. Ці райони приваблюють туристів насамперед великою кількістю історико-культурних

пам'яток і наявною туристично-рекреаційною

інфраструктурою (рис. 2).

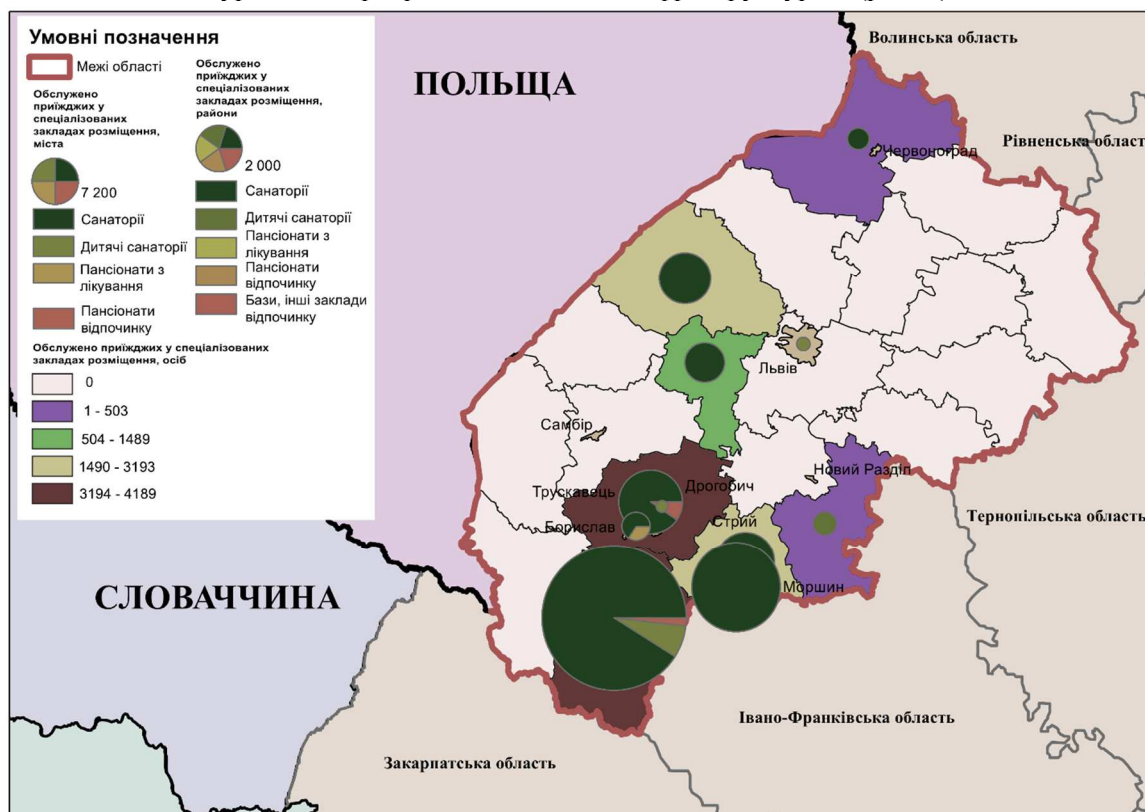

Рис 2. Обслуговування приїжджих у санаторіях, пансіонатах, базах відпочинку Львівської області у 2017 р.

У 2019 р. у Львівську область прибуло 249,4 тис. туристів, з яких 7,9 тис. ос. іноземці. Такий потік іноземних туристів можна пояснити популярністю лікувально-оздоровчої сфери регіону. За даними Головного управління статистики у Львівській області, метою поїздки понад 60% іноземних туристів в область є лікування та оздоровлення. Адже на Львівщині лікувально-оздоровчі ресурси представлені 200 лікувальними джерелами мінеральних вод 7 типів, лікувальними грязями і родовищем озокериту [5].

Іноземні туристи, які приїхали на Львівщину представлені жителями Польщі (3,3 тис. ос. або 41,6%), Туреччини (40 ос. або 0,5%), Білорусі (950 ос. або 12%), Німеччини (217 ос. або 2,7%) та США (161 ос. 2%). [5].

У 2017 р. жителі Львівської області побували у 70 країнах світу. Найбільше з них виїжджало до Туреччини (20,7 тис. ос. або 25%), Єгипту (15,6 тис. ос. або 18,9%), Болгарії (8,6 тис. ос. або 10,4%), Греції (7,6 тис. ос. або 9,2%) та Угорщини (6 тис. ос. або 7,2%) [5].

У 2017 р. на Львівщину прибули туристи з 35 країн світу, у тому числі 1,5 тис. ос. з Польщі, 1,3 тис. ос. з Азербайджану та 0,9 тис. ос. з Білорусії. Вони відвідали такі курорти як Трускавець, Східниця, Моршин, Немирів, Великий Любінь і Шкло, де створено всі необхід-

ні умови для профілактики та лікування захворювань органів дихання, шлунково-кишкового тракту, нервової та серцево-судинної систем і опорно-рухового апарату [5].

У 2017 р. нараховувалося 86,5 тис. вітчизняних туристів, які прибули у Львівську область. Для них найпопулярнішою метою подорожей були відпочинок і рекреація.

Найдорожчим перебуванням туристів було у Дрогобицькому (493342,5 тис. грн.), Пустомитівському (473841,8 тис. грн.), Сколівському (35249,9 тис. грн.) та Стрийському (21949,7 тис. грн.) районах Львівщини. Головними факторами тут виступали:

1) вигідне суспільно-географічне положення (на перехресті міжнародних залізничних та автомобільних шляхів, поблизу таких курортів як Моршин, Трускавець, Славське та рекреаційної зони Карпат);

2) розвинена транспортна інфраструктура (у тому числі, автомобільний, залізничний (зокрема, м. Стрий вважається одним із головних і найбільших транспортних вузлів Західної України), міжміський);

3) багата історико-культурна спадщина (зокрема, у м. Львові нараховується найбільше пам'яток архітектури серед усіх українських міст – 190 од.);

4) велика кількість туристично-рек-

реакційних і лікувально-оздоровчих об'єктів, які пропонують різноманітні послуг з оздоровлення і відпочинку (десятки пансіонатів, будинків відпочинку, оздоровчих комплексів і т. д.);

5) сприятливі умови для розвитку різних видів туризму, зокрема, зеленого, водного, гірськолижного (курорти Сколе, Славське, Волосянка, Нова Рожанка) та ін.

Найдешевше перебування приїжджих у

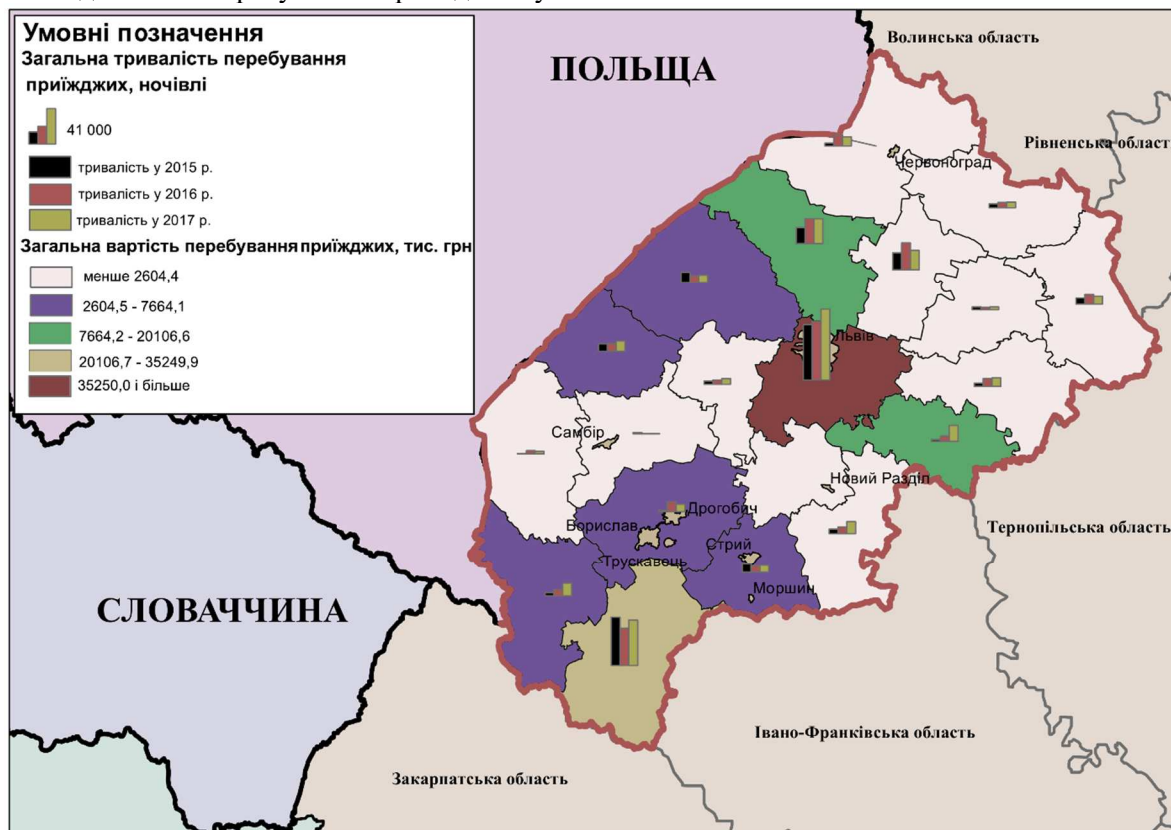

Рис. 3. Вартість перебування приїжджих у готелях та аналогічних закладах розміщення Львівської області у 2017 р.

Стосовно відпочинку та оздоровлення дітей, то у 2019 р. у Львівську область прибуло з усієї України 20 тис. дітей [5].

На сьогодні у регіоні налічується 144 дитячі заклади відпочинку та оздоровлення, зокрема, 128 таборів з денним перебуванням, 12 позаміських відпочинкових закладів і 4 наметові містечка [2].

У 2019 р. у таборах області було 16,0 тис. дітей з Львівщини, а 1,5 тис. – з інших регіонів України (з м. Києва та Харківської обл.). За межами області (в Івано-Франківській та Херсонській обл.) на відпочинку перебувало 4,1 тис. дітей [5].

У 2019 р. у дитячих закладах відпочинку та оздоровлення Львівської області перебувало 4556 дітей з багатодітних і малозабезпечених сімей, 1088 дітей осіб-учасників бойових дій, 517 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування та 392 дитини з інвалідністю

готелях та аналогічних закладах розміщення в області у 2017 р. було зафіксоване у Самбірському (916 тис. грн.), Буському (806,3 тис. грн.), Старосамбірському (492 тис. грн.) районах. Це пояснюється тим, що райони не є культурними центрами області та не мають ресурсів у достатній кількості для розвитку туристичної галузі, а їх архітектурні та культурні пам'ятки мають лише місцеве значення (рис. 3).

[5].

Незважаючи на позитивні передумови розвитку туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери Львівщини, гострими залишається низка проблем:

1) незадовільний стан туристично-рекреаційних і лікувально-оздоровчих об'єктів. Мова йде про занепалі санаторії, пансіонати та будинки відпочинку і майже зруйновані замки та палаци. Варто також сюди віднести і погане матеріально-технічне забезпечення закладів культури та мистецтва (зокрема, брак сучасних систем охорони);

2) незадовільне транспортне сполучення (у тому числі відсутність під'їздів до великої кількості об'єктів відпочинку та оздоровлення);

3) брак інформаційного забезпечення просування туристично-рекреаційних і лікувально-оздоровчих можливостей області на

державному та міжнародному рівнях;

4) відсутність інформації про розклад рейсів, зміни в ньому, скасування рейсів, зношеність транспортних засобів, неякісні дороги.

Перспективи розвитку туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери регіону вбачаємо у:

1) розширенні транскордонного співробітництва;

2) залученні іноземного інвестування у туристично-рекреаційну та лікувально-оздоровчу сферу області;

3) покращенні стану транспортної інфраструктури Львівщини;

4) впровадженні інновацій у туристично-рекреаційну та лікувально-оздоровчу галузь області;

5) подальшому розвитку різних видів сфери туризму та оздоровлення (наприклад, бальнеологічного, ділового, сільського, зеленого туризму);

6) подальшому освоєнні джерел оздоровчо-мінеральної сировини;

7) створенні мережі туристично-інформаційних центрів у районах Львівської області, вздовж трас, на автостанціях, на вокзалах, пунктах перетину кордону, центральних площах населених пунктів, на територіях туристичних об'єктів;

8) організації всеукраїнських, обласних і міжнародних виставок, ярмарків з метою пропаганди туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини;

9) активній рекламній кампанії на національному та закордонному телебаченні, спрямованій на промоцію зимового, літнього та культурного відпочинку, відпочинку для різних вікових груп населення, спеціалізованого туризму в регіоні;

10) регулярному оновленні інформації про туристичні об'єкти області на різних каналах зв'язку, зокрема, на туристичному порталі обласної державної адміністрації;

11) створенні та опублікуванні і поширенні календаря туристичних та культурних подій у Львівській області.

Висновки та перспективи використання результатів дослідження. Традиційно так вже склалося, що однією з найбільш розвинутих галузей економіки Львівської області є туристична галузь. Вона не тільки задовольняє потреби приїжджих у туристично-рекреаційних послугах, а й робить великий внесок у соціально-економічний розвиток регіону завдяки припливу інвестицій, збільшенню кількості робочих місць, покращенню стану здо-

ров'я населення, збереженню і раціональному використанню культурно-історичної і природної спадщини.

Дослідження туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери Львівщини показало, що регіон володіє всіма передумовами для інтенсивного розвитку не лише туризму та рекреації, а й для оздоровлення і лікування населення. Зокрема, має вигідне географічне положення та різноманітний рельєф, сприятливий клімат, багату природну, історико-культурну та туристично-рекреаційну спадщину.

Вигідність географічного положення Львівської області полягає в тому, що її територією проходять міжнародні комунікації, які з'єднують Україну з Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією. Північна частина області розташована у межах Волинської височини, Малеого Полісся та Подільської височини, відокремлена долиною Дністра від Передкарпаття. Південний захід Львівщини охоплений хребтами Українських Карпат. Північна частина області знаходиться в зоні мішаних і широколистяних лісів і є сприятливою для розвитку сільського та рекреаційного господарства.

Крім того, унікальна історико-культурна спадщина Львівщини, її лікувально-оздоровчі, водні та ландшафтні ресурси з кожним роком все більше і більше приваблюють туристів. Варто додати, що область входить до п'яти найпривабливіших і найпопулярніших туристично-рекреаційних регіонів України. У межах Львівської області нараховується більше 4000 пам'яток історії та культури, понад 2000 з яких знаходиться у м. Львові, м. Жовкві, м. Белзі, м. Бібрці, м. Золочеві, м. Самборі, м. Дрогобичі та ін.

Природно-рекреаційні та лікувально-оздоровчі ресурси регіону представлені лікувальними та мінеральними водами (7 типів), лікувальними грязями, озокеритом, на базі яких розвиваються такі бальнеологічні курорти як Трускавець, Східниця, Моршин, Немирів, Великий Любінь, Шкло та Розлуч. Загалом мережа санаторно-курортних і лікувально-оздоровчих закладів області нараховує 102 суб'єкти господарювання, зокрема, 47 санаторії (з них 5 дитячих), 8 санаторіїв-профілакторіїв, 6 пансіонатів відпочинку, 9 пансіонатів з лікуванням і 32 бази відпочинку.

Незважаючи на високий потенціал туристичних і природно-лікувальних ресурсів, для туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої галузі Львівської області характерний ряд проблем, у тому числі, недостатній рівень розвитку туристично-рекреаційної інфра-

структури, невисокий обсяг освоєння природно-лікувальних і туристичних ресурсів і низький ступінь його використання з туристичною метою, незадовільний стан транспортної інфраструктури та ін. Вирішення цих проблем дозволить перетворити туристично-рекреаційну та лікувально-оздоровчу сферу на одну з провідних галузей господарської спеціалізації регіону.

Отримані результати дослідження необ-

хідні для аналізу обсягів туристичних потоків у Львівську область, територіальної структури розміщення і вартості перебування у готелях та інших засобах розміщення приїжджих, а також визначення основних проблем, які негативно впливають на розвиток туристично-рекреаційної і лікувально-оздоровчої сфери регіону та обґрунтування пропозицій щодо їх розв'язання.

Література:

1. Бордун О. Ю., Мальська М. П. Гео-соціо-економічна характеристика медичного туризму міста Львова (Теорія та методика впровадження): монографія. Рига: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018, 102 с.
2. Зінко Ю., М. Мальська. Туристична інфраструктура (українська частина) // *Infrastruktura turystyczna (część ukraińska)* / J. Zinko, M. Malska // *Геотуристичний путівник по шляху "Гео-Карпати"* Кросно-Борислав-Яремче: монографія / [за ред. І. М. Бубняка і А. Т. Солецького]. Кросно: Державна Вища Професійна Школа імені Станіслава Пігоня в Кросно, 2013. 144 с.
3. Львівська область: природні умови та ресурси: монографія / за загальною редакцією д-ра геогр. наук, проф. М. М. Назарука. Львів: Видавництво Старого Лева, 2018, 592 с.
4. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2017. 244 с.
5. Офіційний сайт Головного управління статистики у Львівській області – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/>
6. Природні ресурси Львівщини / Матолич Б. М., Ковальчук І. П., Іванов Є. А. та ін. Львів: ПП Лукашук В. С., 2009. 120 с.
7. Стратегія розвитку Львівської області на період до 2020 року. Львів, 2012, 88 с.
8. Bagga, Teena & Vishnoi, Sushant & Sharma, Rakhi. (2020). Medical tourism: treatment, therapy & tourism. *International Journal of Scientific & Technology Research*. Volume 9. P. 4447-4453.
9. *Geography of tourism of Ukraine* / O. Lyubitsewa, V. Kiptenko, M. Malska, M. Rutynsliy, Y. Zan'ko, Y. Zinko // *Geography of tourism of Central and Eastern Europe countries* / [ed. J. Wyrzykowski, K. Widawski]. Wrocław: University of Wrocław, 2012. P. 445-489.
10. Melikh O. Bogatyrev K., Irtyshcheva I. Conceptual approaches to the development of health-improving tourism // *Baltic journal of economic studies*. 2019. P. 131-136.
11. Yessengabylova, A., Suraganova, S., Bissekov, A., Zhunussova, G., Rey, I. (2015). The development of health-improving tourism in Kazakhstan. *Journal of Environmental Management and Tourism*, Volume 6. P. 418-428.

References:

1. Bordun O. Yu., Mal's'ka M. P. Geo-socio-ekonomichna xaraktery'sty'ka medy'chnogo tury'zmu mista L'vova (Teoriya ta metody'ka vprovadzheniya): monografiya. Ry'ga: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018, 102 s..
2. Zin'ko Yu., M. Mal's'ka. Tury'sty'chna infrastruktura (ukrayins'ka chasty'na) // *Infrastruktura turystyczna (część ukraińska)* / J. Zinko, M. Malska // *Geotury'sty'chny'j putivny'k po shlyaxu "Geo-Karpaty"* Krosno-Bory'slav-Yaremche: monografiya / [za red. I. M. Bubnyaka i A. T. Solyec'kogo]. Krosno: Derzhavna Vy'shha Profesijna Shkola imeni Stanislava Pigonya v Krosno, 2013. 144 s.
3. L'vivs'ka oblast': pry'rodni umovy' ta resursy': monografiya / za zagal'noyu redakciyeyu d-ra geogr. nauk, prof. M. M. Nazaruka. L'viv: Vy'davny'cztvo Starogo Leva, 2018, 592 s.
4. Mal's'ka M. P., Pan'kiv N. M., Xovalko A. B. Svitovy'j dosvid rozvy'tku tury'zmu: pidruchny'k. – K.: Centr uchbovoyi literatury', 2017. 244 s..
5. Oficijny'j sajт Golovnogo upravlinnya staty'sty'ky' u L'vivs'kij oblasti – [Elektronny'j resurs] – Rezhy'm dostupu: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/>
6. Pry'rodni resursy' L'vivshhy'ny' / Matoly'ch B. M., Koval'chuk I. P., Ivanov Ye. A. ta in. L'viv: PP Lukashhuk V. S., 2009. 120 s.
7. Strategiya rozvy'tku L'vivs'koyi oblasti na period do 2020 roku. L'viv, 2012, 88 s.
8. Bagga, Teena & Vishnoi, Sushant & Sharma, Rakhi. (2020). Medical tourism: treatment, therapy & tourism. *International Journal of Scientific & Technology Research*. Volume 9. P. 4447-4453.
9. *Geography of tourism of Ukraine* / O. Lyubitsewa, V. Kiptenko, M. Malska, M. Rutynsliy, Y. Zan'ko, Y. Zinko // *Geography of tourism of Central and Eastern Europe countries* / [ed. J. Wyrzykowski, K. Widawski]. Wrocław: University of Wrocław, 2012. P. 445-489.
10. Melikh O. Bogatyrev K., Irtyshcheva I. Conceptual approaches to the development of health-improving tourism // *Baltic journal of economic studies*. 2019. P. 131-136.
11. Yessengabylova, A., Suraganova, S., Bissekov, A., Zhunussova, G., Rey, I. (2015). The development of health-improving tourism in Kazakhstan. *Journal of Environmental Management and Tourism*, Volume 6. P. 418-428.

Аннотация:

Ірина Ковальчук. ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОЙ И ЛЕЧЕБНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Раскрыто важность туристско-рекреационной и лечебно-оздоровительной отрасли хозяйства, которая способствует не только росту занятости населения и финансовых поступлений в местные бюджеты, но и развитию смежных отраслей хозяйственного комплекса. Осуществлен анализ динамики туристических потоков в Украину. Установлено, что в Украине наблюдается динамичное развитие въездного туризма, относительно стабильное развитие выездного туризма и стабильная динамика внутренних потоков. Выявлено, что Львовская область – один из наиболее перспективных туристических регионов страны – характеризуется значительным уровнем сформированности туристско-рекреационной и лечебно-оздоровительной отрасли и имеет все предпосылки для развития сферы туризма. Прежде всего следует выделить имеющийся природно-ресурсный потенциал и благоприятную экологическую ситуацию в Карпатской, Расточской и Подольской частях региона. Также стоит отметить богатое историко-культурное наследие области. Создана картографическую модель территориальной дифференциации инфраструктуры гостиниц и коллективных средств размещения во Львовской области. Установлено, в частности, что больше всего их расположено в Пустомытовском, Дрогобычском и Сколевском районах. Исследована стоимость пребывания приезжих в гостиницах и коллективных средствах размещения. Охарактеризованы летние детские учреждения оздоровления и отдыха Львовской области. Установлено, что сегодня в регионе насчитывается 144 таких учреждений (128 лагерей с дневным пребыванием, 12 загородных учреждений отдыха и 4 палаточных городка). Выделены ключевые проблемы и перспективы развития туристско-рекреационной и лечебно-оздоровительной сферы региона.

Ключевые слова: туристско-рекреационная отрасль хозяйства, лечебно-оздоровительная сфера, туристические потоки, историко-культурное наследие, бальнеологические курорты.

Abstract:

Irina Kovalchuk. THE ASSESSMENT OF THE STATE AND FUNCTIONING OF TOURISM, RECREATIONAL AND HEALTH-IMPROVING INDUSTRY OF LVIV REGION

The article reveals the importance of tourism, recreational and health-improving sphere, which contributes not only to increase of employment of the population and financial revenues to local budgets, but also to development of related branches of the economic complex is revealed. It states that worldwide statistical studies confirm the importance of tourist-recreational and health-improving activities in the formation of gross domestic product. Developed tourist and recreational sphere significantly increases revenues to local budgets, promotes employment and development of related sectors of the economic complex

The dynamics of tourist flows to Ukraine is analyzed. Reasons that negatively impacted recreational sphere's growth are highlighted. The article ascertains a dynamic development of inbound tourism, relatively stable development of outbound tourism and stable dynamics of domestic flows. It reveals the Lviv region as one of the most promising tourist regions of the country is marked by a significant level of development of the tourist, recreational and health-improving industry and has all the prerequisites for the development of the tourism sphere. The article highlights the existing natural resource potential and favorable ecological situation in the Carpathian, Roztok and Podilsky parts of the region. The paper thoroughly analyzes region's climate and relief. It puts emphasis on existing balneological resources, considering it one of the most promising spheres to be developed in Lviv region's recreational, and especially health-improving spheres.

It also notes the rich historical and cultural heritage of the region. The article reflects territorial structure of hotel accommodation and collective accommodation in the Lviv region. These in particular, are most of them in Pustomyty, Drohobych and Skole districts. The cost of staying in hotels and collective accommodation has been investigated. Summer children's recreation and recreation establishments in Lviv region are characterized; in particular, there are 144 establishments in the region today (128 day camps, 12 out-of-town rest centers and 4 tent camps). The key problems and prospects of development of the tourist-recreational and health-improving sphere of the region are highlighted.

Despite the high potential of tourist and natural-medical resources, the tourist-recreational and medical-health-improving branch of Lviv region is characterized by a number of problems, including insufficient level of development of recreational infrastructure, low scale of development of natural resources to be used in medical sphere as well as tourist resources. These detrimental factors are further enhanced by unsatisfactory condition of transport infrastructure, etc. The solution of these problems will allow turning the tourist-recreational and medical-health sphere into one of the leading branches of economic specialization of the region.

The results of the study are necessary in the analyzys of the volume of tourist flows to the Lviv region, the territorial structure of accommodation and the cost of staying in hotels and other accommodation facilities, as well as in the process of problem identification (and potentially – solving.).

Keywords: tourist and recreational sphere, medical and recreational sphere, tourist flows, visitors, historical and cultural heritage, balneological resorts.

Надійшла 09.10.2020 р.